

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ พฤติกรรมการใช้ยาของลดไข้แก้ปวดชนิดผง ของผู้ใช้แรงงาน
ภายหลังมีคำสั่งตัดคาเฟอีนออกจากสูตรตำรับ : กรณีศึกษา
ชุมชนฟ้าสาดใส เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวสมฤดี ฉายแสงมงคล ๒๕๓๕

ส.ม. สาธารณสุขศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสพรรณ สงวนเสริมศรี ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรทิพย์ เชื้อมโนชาญ กรรมการ
นายदनัย วิณะคุปต์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบรูปแบบ และวิธีการใช้ยาของลดไข้แก้ปวดชนิดผง
ภายหลังมีคำสั่งตัดคาเฟอีน ออกจากสูตรตำรับ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าว
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ใช้แรงงานที่อาศัยอยู่ในชุมชนฟ้าสาดใส จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน
๘ ราย โดยการเลือกแบบเจาะจง ศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสังเกตสภาพแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษานำมาวิเคราะห์ตามปรากฏการณ์เชิงองค์รวม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในของผู้ใช้ยาที่มีอิทธิพลในเบื้องต้นของพฤติกรรมการ
ใช้ยาของได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ^{สถานะ} เศรษฐฐานะ ลักษณะทางสังคมเมือง ตลอดจนความเชื่อ
วัฒนธรรม และประสบการณ์ในการรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ยาที่ปัจจุบันอายุ
มากกว่า 60 ปีและมีพฤติกรรมการใช้ยาของมานานมากกว่า 30 ปีแล้วนั้น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและ

และอาชีพ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาของ

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาของ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง บรรยากาศในครอบครัว สถานภาพในกลุ่มเพื่อน ตลอดจนลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัย รวมทั้งการได้รับข้อมูล ข่าวสาร การโฆษณา เกี่ยวกับการใช้ยา และการกระจายยาของภาครัฐและเอกชน

แม้ว่าผู้ใช้นายบางรายมีสถานภาพการศึกษาในระดับอ่านออก เขียนได้ รวมทั้งได้มีการรณรงค์และการโฆษณาการใช้ยาที่ถูกต้อง แต่ก็ไม่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาของไปในทิศทางที่เหมาะสมแต่อย่างใด

สำหรับพฤติกรรมการใช้ยาของภายหลังมีคำสั่งตัดคาเฟอีนออกจากสูตรพบว่าไม่แตกต่างจากก่อนการเปลี่ยนแปลงสูตร ในแง่ชนิดของยาที่ใช้ ปริมาณและความถี่ที่ใช้ วิธีการใช้ ตลอดจนสาเหตุที่ใช้ ส่วนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงสูตรพบว่า ผู้ใช้ยาส่วนใหญ่ไม่สนใจสูตรยา แต่ให้ความสำคัญกับชื่อ รูปและสีของภาชนะบรรจุ รวมทั้งผลของการบรรเทาปวด และผู้ใช้นายบางรายพอใจประสิทธิภาพของการบรรเทาปวด และเชื่อถือในความปลอดภัยของยาของสูตรใหม่มากกว่า โดยเข้าใจว่า ยาของสูตรใหม่ได้ตัดตัวยาที่เป็นอันตรายออกไปแล้ว

การศึกษาชี้ให้เห็นแนวโน้มว่า การแก้ไขพฤติกรรมการใช้ยาของแก้ปวดที่ไม่เหมาะสม โดยการตัดคาเฟอีนออกจากสูตรตำรับเพียงประการเดียวนั้น อาจไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาของไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพราะมีปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย

Independent Study Title User Behavior of Pain Killing Powder Drugs
 Among Workers Following the Ban of Caffeine
 Use : A Case Study in Phasodsai Community,
 Chiang Mai Municipality, Chiang Mai Province

Author Miss Somridee Chaisangmongkol

M.P.H. Public Health

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr. Jaratbhan Sanguansermisri	Chairman
Assist.Prof. Porntip Chuamanochan	Member
Mr. Danai Vinagupta	Member

Abstract

The objectives of this study were to find out the pattern and the method of using pain-killing powder drugs following the ban of caffeine and the influencing factors on this behavior. The subjects in this study were workers in Phasodsai Community, Chiang Mai Province; eight of them were selected by the purposive sampling technique. The methods of this study were in-depth interviews and observation of the surrounding factors affecting the workers. The findings were analyzed using the Holistic approach.

It showed that the users' internal factors, which primarily influenced the behaviors, were sex, age, occupation, economic status, city society, belief, culture and self-care experience. However, it was found that the subjects of over sixty years old who had been using the pain-killing powder drugs for more than thirty years, were not influenced by economic status and occupation.

The users' external factors influencing their behaviors were social environment, the relationship and atmosphere in the family, status among friends, residential features, drug information perceived through mass media and drug distribution conducted by the government and private sectors.

The behaviors were not improved even among the literate subjects after serious campaigns on correct drug usage.

With respect to the type, quantity, frequency, administration and reasons for using pain-killing drugs following the ban of caffeine, no differences were found from those before the ban. Most users did not pay attention to drug formulae but they were interested in the packaging and effectiveness of pain relief. Some of them were satisfied with the efficiency and trusted in the safety of new formulae, since they believed that the dangerous ingredient had already been excluded.

The study tended to indicate that a banning caffeine in pain-killing powder drugs may have little or no effect on drug using behaviors, since various socioeconomic aspects also influence the behaviors.